

Το βαθυστόχαστο μελέτημα του Μπρους Χάντοκ

Η ιστορία της πολιτικής σκέψης

Η Του ΠΙΑΝΝΗ ΜΟΥΤΟΓΙΑΝΝΗ

Η πολιτική είναι σύμφυτη ιδιότητα της ανθρώπινης δραστηριότητας και στοχασμού. Από αυτήν απορρέουν τα επιτεύγματα της κοινωνικής σκέψης και σ' αυτήν καταλήγουν. Και φυσικά μιλάμε πάντα για την υψηλού κύρους πολιτική σκέψη που διαμορφώνει τους κοινωνικούς θεσμούς της ισότητας και της ελευθερίας. Η μικροπολιτική και η ευτελής αντιμετώπιση παρόμοιων θεμάτων, βρίσκεται έξω από το περιεχόμενο της πολιτικής σκέψης, ως δημιουργού θεσμικών αποτελεσμάτων.

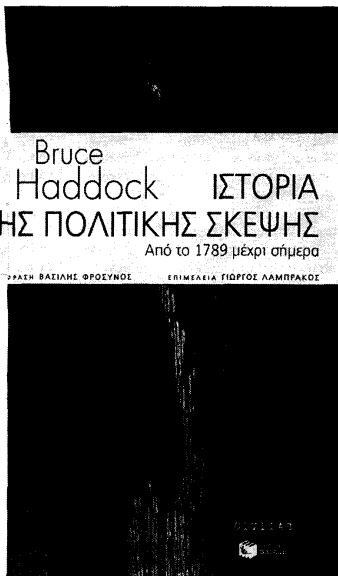
Ο Μπρους Χάντοκ είναι ένας επιστήμονας με σύγχρονους προβληματισμούς, καθηγητής της Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Κοινωνικής και Πολιτικής Σκέψης στο Πανεπιστήμιο του Κάρντιφ.

Ο Χάντοκ με το καινούργιο του βιβλίο μας προσκαλεί να στοχαστούμε την φιλοσοφική αφετηρία, αλλά και θεμελίωση της δικαιοσύνης πολιτικής, που είναι απότοκος της κοινωνιολογικής σκέψης. Το βιβλίο τιτλοφορείται "Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης - Από το 1789 μέχρι σήμερα" (Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ, Αθήνα 2009, σ.σ. 372), και κυκλοφόρησε στη σειρά Δοκίμια Πολιτικής Σκέψης και Επιστήμης των Εκδόσεων ΠΑΤΑΚΗ, που την επιμελείται ο Χάρης Βλαβιάνας.

Η μετάφραση είναι του Βασίλη Φροσνού. Αφετηρία του μελετήματος αυτού του Χάντοκ αποτελούν οι Γαλλική και η Αμερικανική Επανάσταση, που και οι δύο μπορούν να θεωρηθούν το αποκορύφωμα μιας φιλοδοξίας για τη διαχείριση και τον έλεγχο της πολιτικής ζωής σύμφωνα με δημοσίως δικαιολογημένες αρχές. Ο ίδιος υποστηρίζει πως "ο αντίκτυπος της "πολιτικής" σε βασικές πλευρές της ζωής μας είναι πλέον προφανής σε κάθε σκεπτόμενο πολίτη ενός σύγχρονου κράτους. Αυτό όμως δεν συνέβαινε πάντοτε. Ο ανταγωνισμός για την απόκτηση κοινωνικού κύρους και εξουσίας, έχει μεταβληθεί ποιοτικά, καθώς το νεωτερικό κράτος θεωρείται πρωταρχικό μέσο για την επίδωξη μιας πληθώρας από κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και πολιτικούς στόχους".

Ο συγγραφέας επισημαίνει και αναλύει τεκμηριωμένες τις διάφορες μορφές πολιτικής οργάνωσης, απεικονίζοντας διαμετρικά αντίθετους τρόπους ζωής, όπως η μοναρχία, η αριστοκρατία και η κατεστημένη ιεραρχία αφενός και τα ίσα δικαιώματα για τους πολλούς αφετέρου.

Ακόμη ο συγγραφέας σε καιρούς αμφισβήτησης των καθολικών προτύπων και απολυτοποίησης της σημασίας των ιστορικών και πολιτισμικών παραγό-

νων, αναζητεί ακριβώς την ισορροπία ανάμεσά τους, κατά τρόπο που να καθιστά το βιβλίο ιδιαίτερα σημαντικό και χρήσιμο, για όποιον επιθυμεί να ενεργοποιήσει τη σκέψη του.

Η περισπούδαση και πρωτότυπη αυτή μελέτη του Μπρους Χάντοκ, συνδυάζει την ιστορική και την θεωρητική εντάσσοντας την πολιτική σκέψη στο εκά-

στοτε θεσμικό, πολιτιστικό και οικονομικό πλαίσιο που αναλύει. Έτσι παρουσιάζει την εξέλιξη της πολιτικής σκέψης, καθώς και τη σταδιακή παγίωση των πολιτικών αντιλήψεων και πρακτικών που ερμηνεύουν και την παρούσα πολιτική συνθήκη στη Δύση.

Τα κεφάλαια της μελέτης διαρθρώνονται γύρω από βασικά θέματα, όπως η Ελευθερία, η Κοινωνική Ευημερία, το Εθνικό κράτος, ο ολοκληρωτισμός και εστιάζουν στις απόψεις σημαντικών στοχαστών, όπως οι Λοκ, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ, Μαρξ, Ματσίβι, Λένιν και πολλών άλλων, οι οποίοι με τα έργα τους όχι μόνο οδήγησαν την πολιτική σκέψη στο σημείο που βρίσκεται σήμερα, αλλά καθόρισαν και τις πολιτικές εξελίξεις σε πρακτικό επίπεδο. Όταν κανείς μιλά για τη Γαλλική Επανάσταση δεν μπορεί να αγνοήσει το έργο του Ρουσσώ και των άλλων Διαφωτιστών ή για την Αμερική το έργο του Λοκ και του Μοντεσκιέ ή για τη Ρωσική Επανάσταση τον Μαρξ.

Στο βιβλίο του ο Χάντοκ εστιάζει επίσης την προσοχή του σε πιο δύσκολα ερωτήματα σχετικά με τη φύση των ηθικών και πολιτικών αρχών, τα οποία προκαλούν πάντοτε μεγάλες αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις στους κόλπους της κοινωνίας. Ένα από τα βασανιστικά διλήμματα του Χάντοκ είναι το πώς διατυπώνονται αξιολογικές κρίσεις για σύνθετα ηθικά ζητήματα, όντας ενταγμένοι σε συγκεκριμένες κοινωνικές και πολιτιστικές κοινότητες. Η "Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης από το 1789 μέχρι σήμερα" του Χάντοκ, χαρακτηρίστηκε ως σημαντικό έργο που αναλύει με απαράμιλλο τρόπο τη φύση της πολιτικής θεωρίας και πράξης, καθώς και ένα έργο φιλόδοξο τόσο ως προς τις προθέσεις του, όσον και ως προς τα αποτελέσματα. Είναι κατάλληλο όχι μόνο για σπουδαστές και μελετητές της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης και φιλοσοφίας, αλλά και σε όσους θέλουν να κατανοήσουν την παρούσα πολιτική τάξη πραγμάτων.